

ΠΡΟΘΕΣΜΙΑ 22.04.2021

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΨΗΦΙΑΚΗΣ ΔΙΑΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΚΥΒΕΡΝΟΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
ΚΥΒΕΡΝΟΑΣΦΑΛΕΙΑΣ
ΤΜΗΜΑ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΚΑΝΟΝΙΣΤΙΚΗΣ ΣΥΜΜΟΡΦΩΣΗΣ
Ταχ. Δ/ση: Χανδρή 1 & Θεσ/κης
ΤΚ: 18346 Μοσχάτο Αττικής
Πληροφορίες: Ι. Βοζώρης, Α. Διακίδου, Μ. Πατσουράκης
Τηλ.: 210 4802385
E-mail: dir.strategy.ncsa@mindigital.gr

Προς: Υπηρεσία Συντονισμού

Γραφείο Νομικών και
Κοινοβουλευτικών Θεμάτων

Κοιν:

1. Γραφείο κ. Υπουργού Επικρατείας
2. Γραφείο κ. Γενικού Γραμματέα
Τηλεπικοινωνιών και Ταχυδρομείων

Θέμα: Απάντηση σε ερώτηση κοινοβουλευτικού ελέγχου

Σχετ.:

1. Το υπ' αριθμ. πρωτ. 10809 ΕΞ 2021/12.04.2021 έγγραφο της Υπηρεσίας σας
2. Η υπ' αριθμ. 5808/9.04.2021 Ερώτηση 49 βουλευτών της Κοινοβουλευτικής Ομάδας του Συνασπισμού Ριζοσπαστικής Αριστεράς με θέμα: «Μαζική διαρροή – παραβίαση δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα 600.000 Ελλήνων χρηστών από ηλεκτρονική πλατφόρμα κοινωνικής δικτύωσης»

Σε απάντηση του ως άνω, **Σχετ. 1** εγγράφου της Υπηρεσίας σας, με το οποίο διαβιβάστηκε στην Υπηρεσία μας το ανωτέρω **Σχετ. 2**, και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων μας, σας ενημερώνουμε για τα εξής:

1. Σύμφωνα με τις διατάξεις του π.δ. 40/2020 (Α' 85) η Γενική Διεύθυνση Κυβερνοασφάλειας έχει, μεταξύ άλλων, ως στρατηγικό στόχο τη χάραξη ενιαίας πολιτικής Κυβερνοασφάλειας στο πλαίσιο της ελληνικής και ενωσιακής νομοθεσίας για την Κυβερνοασφάλεια και τις κρίσιμες υποδομές του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, όπως αυτές εκάστοτε ορίζονται νομοθετικά. Περαιτέρω, η Γενική Διεύθυνση Κυβερνοασφάλειας αποτελεί την Εθνική Αρχή Κυβερνοασφάλειας που έχει οριστεί κατά τις διατάξεις του ν. 4577/2018 (Α' 199) με αποστολή να διαμορφώνει την πολιτική κυβερνοασφάλειας σε συνεργασία με τις συναρμόδιες για την κυβερνοασφάλεια αρχές σε εθνικό, ενωσιακό και διεθνές επίπεδο για την επίτευξη των εθνικών στόχων ως προς τη διασφάλιση του υψηλού επιπέδου κυβερνοασφαλείας, και την προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα των πολιτών, σε συμμόρφωση με τις διατάξεις του Γενικού Κανονισμού για την Προστασία Δεδομένων, (ΓΚΠΔ) (ΕΕL 119, 04.05.2016). Στο πλαίσιο αυτό, η Γενική Διεύθυνση Κυβερνοασφάλειας συνεργάζεται με την Αρχή Προστασίας Δεδομένων Προσωπικού Χαρακτήρα (Α.Π.Δ.Π.Χ.), που είναι η καθ' ύλην αρμόδια, συνταγματικά κατοχυρωμένη, Ανεξάρτητη Διοικητική Αρχή, η οποία έχει ως αποστολή της την εποπτεία της εφαρμογής του ΓΚΠΔ, και της εθνικής νομοθεσίας για την προστασία του ατόμου από την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα.

2. Αναγνωρίζοντας τις αυξανόμενες προκλήσεις των τελευταίων ετών, ιδίως στο πλαίσιο της εντεινόμενης χρήσης των ψηφιακών υποδομών, μέσων και εφαρμογών λόγω της πανδημίας COVID-19, η Γενική Διεύθυνση Κυβερνοασφάλειας προχώρησε στην αναμόρφωση του εθνικού στρατηγικού σχεδιασμού για την κυβερνοασφάλεια, με την έγκριση της νέας Εθνικής Στρατηγικής Κυβερνοασφάλειας 2020-2025 (υ.α. υπ' αριθμ. 34368/7.12.2020, ΑΔΑ: 61ΒΕ46ΜΤΛΠ-ΦΜ5). Η Εθνική Στρατηγική Κυβερνοασφάλειας 2020 – 2025, πλήρως ευθυγραμμισμένη με τις σύγχρονες διεθνείς και ευρωπαϊκές πρακτικές, αναπτύσσεται σε μία ευρεία δέσμη στρατηγικών στόχων εκφράζοντας την αναγκαιότητα για διαρκή προσαρμογή, πρόληψη και έγκαιρη αντίδραση στις προκλήσεις ενός συνεχώς μεταβαλλόμενου διασυνδεδεμένου ψηφιακού περιβάλλοντος, στοχεύοντας στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων (ιδίως της προστασίας των προσωπικών δεδομένων, της ιδιωτικότητας, της προσωπικότητας, της ισότητας) και την ανάπτυξη κουλτούρας ασφαλούς χρήσης, υπό την έννοια της ψηφιακής παιδείας, της διαρκούς ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης στους κινδύνους και τις παγίδες των νέων τεχνολογιών. Υπό το ανωτέρω πρίσμα, στο πλαίσιο της υλοποίησης της Εθνικής Στρατηγικής Κυβερνοασφάλειας 2020-2025 τίθενται ισχυρές εγγυήσεις προστασίας των θεμελιωδών δικαιωμάτων και ιδίως των προσωπικών δεδομένων των Ελλήνων πολιτών, ως καθοριστικού παράγοντα για την περαιτέρω ανάπτυξη της διασυνδεσιμότητας, της καθιέρωσης σχέσεων εμπιστοσύνης στο πλαίσιο της ψηφιακής διακυβέρνησης και της ενθάρρυνσης της συμμετοχής στην ψηφιακή οικονομία.

3. Παράλληλα, η Γενική Διεύθυνση Κυβερνοασφάλειας, μετέχει ενεργά στις εξελίξεις που αφορούν το νέο πλαίσιο κυβερνοασφάλειας σε επίπεδο Ε.Ε.. Συγκεκριμένα, στο πλαίσιο της επερχόμενης δέσμης μέτρων για την ενίσχυση του επιπέδου κυβερνοασφάλειας σε ενωσιακό επίπεδο και της βελτίωσης της ανθεκτικότητας των κρίσιμων υποδομών, η Γενική Διεύθυνση Κυβερνοασφάλειας μετέχει σε όλες τις διαδικασίες που αφορούν την υποβοληθείσα από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή πρόταση Οδηγίας “σχετικά με μέτρα για υψηλό κοινό επίπεδο κυβερνοασφάλειας σε ολόκληρη την Ένωση και για την κατάργηση της οδηγίας (ΕΕ) 2016/1148” (COM 823 final, εφεξής Οδηγία NIS 2.0). Με τη θέση σε εφαρμογή της Οδηγίας NIS 2.0, το πεδίο εφαρμογής θα επεκταθεί σε μεγαλύτερο μέρος της οικονομίας, παρέχοντας ολοκληρωμένη κάλυψη των τομέων και υπηρεσιών ζωτικής σημασίας για βασικές οικονομικές και κοινωνικές δραστηριότητες εντός της εσωτερικής αγοράς. Έτσι, στο διευρυμένο πεδίο εφαρμογής, έχει προταθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή να εμπίπτουν και οι πλατφόρμες υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης (πλατφόρμες που επιτρέπουν στους τελικούς χρήστες να συνδέονται, να ανταλλάσσουν, να ανακαλύπτουν και να επικοινωνούν μεταξύ τους μέσω πολλαπλών συσκευών, και ιδίως μέσω συνομιλιών, αναρτήσεων, βίντεο και συστάσεων), ως ψηφιακοί πάροχοι που περιλαμβάνονται στις σημαντικές οντότητες του Παραρτήματος II του σχεδίου της Οδηγίας. Η ρητή συμπερίληψη των εν λόγω παρόχων στο νέο θεσμικό πλαίσιο για την κυβερνοασφάλεια στην Ε.Ε. θα συνεπάγεται αφενός αυξημένες υποχρεώσεις και μέτρα τα οποία οφείλουν να τηρούν, αφετέρου διευρυμένες και ενισχυμένες δυνατότητες συνεργασίας μεταξύ των αρμόδιων εθνικών αρχών σε περιπτώσεις αντιμετώπισης συμβάντων ασφαλείας, σε συνεργασία με τις αρμόδιες για την προστασία των προσωπικών δεδομένων αρχές.

4. Λαμβάνοντας υπόψη το ανωτέρω πλαίσιο και σχετικά με τα ειδικά μέτρα και δράσεις που υλοποιούνται στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής Κυβερνοασφάλειας 2020-2025, τονίζονται ειδικότερα τα εξής:

α. Σε πρώτο επίπεδο, υπό τον ειδικό στόχο 3.Α. «Βελτιστοποίηση μεθόδων, τεχνικών και εργαλείων ανάλυσης, απόκρισης και κοινοποίησης συμβάντων», προβλέπεται ως δράση η συγκρότηση κεντρικού συντονιστικού μηχανισμού για τη διαχείριση αναφορών στο πλαίσιο του ΓΚΠΔ και της NISD (δράση 3.Α.11.).

β. Περαιτέρω, υπό τον ειδικό στόχο 3.Γ. «Κυβερνοασφάλεια και προστασία της ιδιωτικότητας» προβλέπονται ως δράσεις:

- η ανάπτυξη θεσμικής συνεργασίας με τη συγκρότηση μικτής ομάδας συνεργασίας από στελέχη της Γενικής Διεύθυνσης Κυβερνοασφάλειας, της Α.Δ.Α.Ε. και της Α.Π.Δ.Π.Χ. σε θέματα προστασίας της ιδιωτικότητας (δράση 3.Γ.1.), καθώς και

- η ανάπτυξη και παρακολούθηση πλατφόρμας καταγραφής δεδομένων κυβερνοεπιθέσεων που ενέχουν παραβίαση της ιδιωτικότητας (δράση 3.Γ.2.).

γ. Ακόμη, στο πλαίσιο της Εθνικής Στρατηγικής Κυβερνοασφάλειας 2020-2025, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης του γενικού πληθυσμού σε θέματα κυβερνοασφάλειας ως κρίσιμοι προληπτικοί παράγοντα, ιδιαίτερα για την αντιμετώπιση περιστατικών παραβίασης δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα. Η ενημέρωση και εκπαίδευση των πολιτών στη διαχείριση των προσωπικών τους δεδομένων είναι ύψιστης σημασίας, ιδιαίτερα κατά την περιήγησή τους στο διαδίκτυο και τη χρήση των κοινωνικών δικτύων και αποτελεί πρωταρχική δικλείδα ασφαλείας απέναντι στην παράνομη πρόσβαση και επεξεργασία αυτών από κακόβουλους δρώντες. Υπηρετώντας τον ανωτέρω σκοπό, στην Εθνική Στρατηγική Κυβερνοασφάλειας 2020-2025 έχει συμπεριληφθεί η υλοποίηση ειδικής δέσμης δράσεων στο πλαίσιο του Στρατηγικού Στόχου 5: «Ανάπτυξη ικανοτήτων (capacity building), προαγωγή της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης» η οποία περιλαμβάνει:

- την ανάπτυξη εξειδικευμένων σχεδίων δράσης για την προαγωγή της εκπαίδευσης, της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης (βλ. ιδίως δράσεις 5.Β.2., 5.Γ.1.)

- τη δημιουργία και ευρεία διάδοση ενημερωτικού και εκπαιδευτικού υλικού

5. Ειδικότερα ως προς τα θέματα εφαρμογής του ΓΚΠΔ και στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων μας, τονίζουμε ότι τα ζητήματα αυτά συνδέονται άρρηκτα με την θωράκιση και ασφαλή λειτουργία των συστημάτων ΤΠΕ, καθώς και την ομαλή μετάβαση στον Ψηφιακό Μετασχηματισμό του κράτους με σκοπό την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών και των επιχειρήσεων. Υπό το φως των ανωτέρω, το πλαίσιο προστασίας στην χώρα μας στοχεύει στη διαφύλαξη και θωράκιση των προσωπικών δεδομένων στη νέα τεχνολογική εποχή της διάχυσης πληροφοριών και της αυτοματοποίησης προβλέποντας αυστηρά διοικητικά πρόστιμα (άρθρο 83 του ΓΚΠΔ), ποινικές κυρώσεις (άρθρο 38 του Ν. 4624/2019, Α' 137), διαδικασίες ελέγχου και λογοδοσίας σε περίπτωση παραβίασής του, καθώς και δικαστική προστασία του υποκειμένου των δεδομένων - αγωγή αποζημιώσεως (άρθρο 40 του Ν. 4624/2019).

6. Τέλος, σε σχέση με το ερωτώμενο συμβάν, επισημαίνεται ότι η Α.Π.Δ.Π.Χ., ως αρμόδια εθνική αρχή, εξέδωσε σχετικό δελτίο τύπου στις 7.04.2021. Με βάση αρχική διερεύνηση, το σύνολο δεδομένων (dataset) φαίνεται ότι έχει εξορυχθεί αρκετό καιρό πριν, από δημόσια προφίλ της σχετικής υπηρεσίας κοινωνικής δικτύωσης (Facebook). Η εποπτική αρχή της Ιρλανδίας, που αποτελεί την επικεφαλής εποπτική αρχή, έχει εκκινήσει διαδικασία διερεύνησης του περιστατικού ενώ έχουν ενεργοποιηθεί οι διαδικασίες συνεργασίας των αρχών προστασίας δεδομένων της Ε.Ε.. Σύμφωνα δε, με νεότερο δελτίο τύπου (13.04.2021) μετά από αίτημα της εποπτικής Αρχής της Ιρλανδίας, ο εν λόγω πάροχος υπηρεσιών κοινωνικής δικτύωσης δημιούργησε την ιστοσελίδα <https://www.facebook.com/help/contact/432307920769103>, μέσα από την οποία οι πολίτες (χρήστες και μη χρήστες της σχετικής πλατφόρμας) μπορούν να υποβάλλουν ερωτήματα σχετικά με το συμβάν.

Κατά τα λοιπά, το ζήτημα παραμένει υπό διερεύνηση από την Ιρλανδική Αρχή που είναι και η επικεφαλής εποπτική αρχή στο πλαίσιο του Γενικού Κανονισμού Προστασίας Δεδομένων.

Για κάθε δε ειδικότερο ζήτημα, που αφορά στα θεσμικά ζητήματα προστασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, αρμόδιο είναι το Υπουργείο Δικαιοσύνης.

Παραμένουμε στη διάθεσή σας για κάθε σχετικό θέμα.

**Ο Προϊστάμενος της Διεύθυνσης
Στρατηγικού Σχεδιασμού Κυβερνοασφάλειας**

Ιωάννης Αλεξάκης

Εσωτερική διανομή:

1. ΓΔ Κυβερνοασφάλειας
2. Διεύθυνση Στρατηγικού Σχεδιασμού Κυβερνοασφάλειας/ Τμήμα Α', Τμήμα Β'